

a véleményét a műről, akit viszont szeretek. Ez mindig lelket önt belém, és „megacélozza szívetem”. Néha az is megtörténik, hogy elkezdek olvasni egy könyvet, és a felénél bizonyosodom meg róla, hogy nem tetszik, de akkor sem hagyom abba – vagy azért, mert hátha később megtetszik, vagy „csak azért is”. Az utóbbi esetben a szó szoros értelmében alig várom, hogy vége legyen, s csak a saját macacsságom hajt, de mégis végigolvasom. Egyébként annyira belebújok a könyvbe, hogy se beszélni nem lehet hozzám (úgysem válaszolok), se abbahagyni nem tudom az olvasást. Egészen addig, amíg szomorúan tudomásul kellett vennem, hogy bizony, várnak szürke kis életünk apró-cseprő, egyáltalán nem világmegeváltó dolgai. Az a legrosszabb, hogy a kö-

vetkező olvasásnál (legalábbis nekem) kell egy kis idő, amíg tényleg újra „érezem” a könyvet. Ennek áthidalására alkalmazzák a gyerekek a következő módszereket: iskolában pad alatti kuporgó olvasás; otthon-este: paplan oltalma alatt, a zseblámpa segítségével; buszon: hatalmas rázások, lökdösődések közepette. És még sorolhatnám a kimeríthetetlen ötletek végtelen sorát, ám ezek mind-mind újra csak az olvasás mindenhatóságát bizonyítanák. Ha az ember olvas, nemcsak megismeri a történelmet, a föld különböző kultúráit, népeit, az emberiség gondolatait, kisebb és nagyobb eszméit, de ezek által saját magát is tudja formálni. Ha van hozzá ereje. Remélem, hogy ebben a zűrös világban az olvasás mindig biztos pont lesz.

Baumann Eszter

A negyedikes

Sokat és szívesen olvasok. Ez azonban nem mindig volt így, jóllehet az olvasás szeretetét egészen kisgyermekkoromtól fogva hordom magamban. Még jóval az általános iskola megkezdése előtti időből származnak első könyvélményeim. Édesapám olvasta fel nekem hosszasan a legnépszerűbb ifjúsági szerzők műveit. Itt persze *Cooper* és *Karl May* élveztek az elsőséget. Ezeket a népszerű kalandregényeket később magam is elolvastam. Azt hiszem, hogy ezeknek a korai könyvélményeknek döntő jelentőségük volt az olvasás megkedvelésében, noha az általános iskola éve alatt nem olvastam igazán sokat. Az évenkénti egy-két kötelező művel (*Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk*, *Jókai Mór: A köszívű ember fiai*, *Móra Ferenc: Kincskereső kisködmön*, stb...) ugyan megismerkedtem, de tanév közben, ha választanom kellett, inkább a sportolást vagy egyéb szabadidős elfoglaltságokat részesítettem előnyben. Nyaranta persze több alkalom adódott az olvasásra. Ilyenkor nem nagyon fordult elő, hogy valamilyen könyv ne feküdt volna éppen az asztalomon. Elsősorban regények. Az alsó tagozat éve alatt ezek leginkább a Delfin-könyvek közül kerültek ki, később pedig az immár saját könyvespolcomon helyet foglaló, minden gyerekszobában fellelhető ifjúsági regények közül. Rendszer nemigen volt ezekben a korai olvasgatásokban, hacsak az nem, hogy megtet-

szett *Gárdonyi Egri csillagokja*, s akkor szép sorban elővettem Gárdonyi más népszerű műveit is. Hatodik, hetedik osztálytól kezdve aztán egyre inkább a családi könyvespolc felé tekingettem, ahonnan további olvasmányok kerültek asztalomra. Meghatározó élményem volt *Henrich Mann IV. Henrikje* és *Kenneth Roberts Északnyugati átjárója*. Nyolcadik osztálytól kezdve aztán végigolvastam az otthon fellelhető összes második világháborús regényt, illetve *Hemingway* szinte valamennyi művét. Ez a szerző egy csapásra kedvencemmé vált.

A szisztematikus és rendszerezett olvasás a gimnázium első évével köszöntött be nálam. Az itteni irodalom-, illetve történelemórák a korábbiakhoz képest igen nagy minőségi ugrást jelentettek. Kezdetben csak kapkodtam a fejem a sok kötelező, illetve ajánlott irodalom, a sok megtekintésre javasolt színházi előadás között, de azért valahogyan megpróbáltam mindenre időt szakítani. Először nehéznek bizonyult a helyes sorrend eldöntése, de fokozatosan kialakult az általam mindmáig használt rendszer, hogy elsődlegesen a szorosan a tananyaghoz kapcsolódó irodalmat igyekszem feldolgozni, és ha még marad idő, akkor foglalkozom az érdekességekkel, illetve az éppen tárgyalt korszaktól időben távolabb eső dolgokkal. Ez a módszer éppen mostanra, az érettségi

környékére érett be, hiszen negyedik osztályra – még ha oly felületesen is – minden jelentősebb költővel, íróval, képzőművésszel, illetve minden kor, korszak legjellemzőbb és legáltalánosabban ismert eseményével, jellegzetességével legalább egyszer kellett már találkoznom. Ebben a munkában – magától értetődően – sokat segítenek a különféle sorozatok; egy-egy sorozatból gyakran csak az engem érdeklő kötetet kell megszereznem, és máris készen áll a kívánt anyag a tanuláshoz. Meg kell jegyezmem, hogy az ilyen – a tananyag kiegészítését és elmélyítését szolgáló – műveket mindig csak a kötelező (tehát tankönyvi) anyag elsajátítása után, s csak ritkábban ahelyett, de sosem előtte veszem kézbe.

Olvasmányaimnak nagy hányadát képezik a történelemmel foglalkozó művek. Örvendetes, hogy az utóbbi időben egyre inkább hozzáférhetőek neves történetírók olyan munkái is, amelyek túl azon, hogy nagyszerűen megismertetnek a témául választott korszakkal, a történelmi gondolkodás egy más – számomra eddig ismeretlen – módozatára is megtanítanak. Itt elsősorban *Christopher Hill*nek az angol polgári forradalomról, *Hobsbawm*nak a 19. század első feléről és az 1848–75 közötti korszakról írt munkáját, illetve *Fernand Braudel*nek nemrégiben megjelent művét említeném. Ide sorolható talán *Lewis Mumford A város a történelemben* címmel megjelent könyve is. Nagyon jónak tartom, hogy kísérlet történt az ezen történelemtudományok felfogásához hasonló módszer hazai meghonosítására is, gondolok itt *Berend T. Iván Válságos évtizedek* című

munkájára, amely nagy segítséget nyújtott nekem századunk alapvető kérdéseinek megértéséhez. Ezeket a műveket nagyrészt ki is jegyeztem, megkönnyítve ezzel későbbi, újbóli elővételüket.

De hát nem mindig találkozik az ember hasonló fajsúlyú történelemtudományokkal. Nagy segítséget nyújtanak azonban a különböző népszerűsítő tudományos sorozatok is: a *Képes Történelem*, a *Magyar História*, vagy a *Panoráma* sorozat. Az előbbi kettőt igen jól tudom használni, szinte bármelyik témánál.

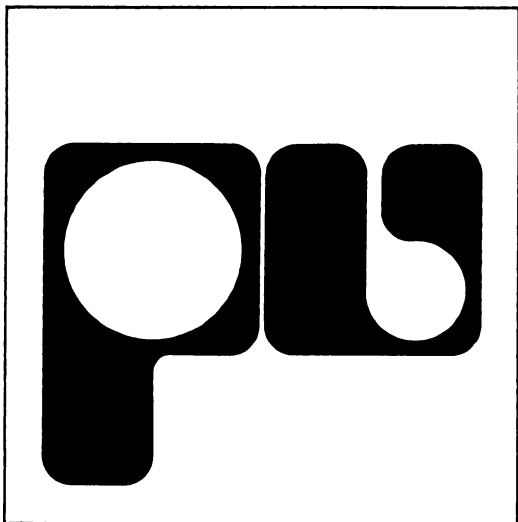
Ide kíváncsnak még a művészettörténeti, illetve az egyes nagy stíluskorszakokkal foglalkozó művek. Elsőként kell megemlítenem *Gombrich* művét: *A művészet történetét*, illetve a Gondolat Könyvkiadó idevágó sorozatát.

Előfordul, hogy egy-egy könyvet szinte tankönyvként használunk az iskolában. Az elmúlt évben megjelent, *Magyarország a XX. században* című könyvet például fejezetről fejezetre vesszük a fakultációs órákon. Hasonlóan gyakran böngésszük a *História* című folyóiratot, amelynek főleg századunkra vonatkozó cikkeiből merítünk.

Olvasmányaim legnagyobb részét persze a szépirodalom, illetve a szorosan ehhez kapcsolódó irodalomtudomány teszi ki. Itt is érvényes az, hogy általában a tananyag ritmusát követve, illetve azt kiegészítve haladok. Ha valamelyik író, költő nagyon megtetszik, vagy úgy gondolom, hogy érdemes jobban megismerkedni vele, akkor megkeresem más műveit is.

Ezeknél a tanév közben olvasott szépirodalmi műveknél nem billen az egyensúly annyira egyértelműen az epika javára. Gyakran előfordul, hogy valamilyen friss színházi élmény hatására drámákat veszek elő. Ezek a kalandozások aztán messzire vezetnek. A *Shakespeare*-sorozat például sohasem állhat sokáig hiánytalanul a könyvespolcon. Ugyanez a helyzet az ókori görög tragédiákkal, amelyek közül nem egyet időről időre újraolvasok. *Csehov* sem érezhetné úgy, hogy elhanyagolom. Verset ennél ritkábban olvasok, és – eltekintve néhány klasszikussá vált német, vagy ritkábban angol költőtől – szinte csak magyar lírikusok költeményeit. Itt főleg a nyugatosokra, illetve az őket követő nemzedékekre gondolok, akiknek egy-egy versét kívülről is megtanulom.

Közülük is kiemelkedik *József Attila* és *Ady Endre*, akiket bizvást kedvenceimnek mondhatok, és akik szerintem összes költőnk közül leginkább utat találnak a mai ifjúság szívéhez. Verseik megzenésített változatának köszönhe-

tően tőlük esetleg még idézni is tudunk, ami más költők esetén ritkán mondható el, s amit a mai irodalomtanítás bizony csak helyelkőzzel követel meg a diákoktól.

Nagy helyet foglalnak el a 19., illetve 20. századi regények, amelyekkel az irodalmi fakultáció keretében részletesen is foglalkozunk. Jóllehet, ezek a művek valóban a világirodalom csúcspontjait jelentik, gyakran meglehetősen nagy terjedelműek, és ezért olvasásuk a tanév során megterhelést jelent. Így nem könnyű elérni, hogy akár csak az irodalom iránt fokozottabban érdeklődők is mindig és mindegyiket ismerjék. Első helyen a nagy orosz realisták (*Tolsztoj, Dosztojevszkij*) állnak, akik – azt hiszem – folyamatosan olvashatók. Ugyanez áll a kimeríthetetlen *Thomas Mann*ra, akinek az utóbbi időben számos írásával megismerkedtem, még ha csak alapfokon is. Nem maradhat ki természetesen *Kafka* sem, akinek regényei még jó ideig feladvánnyul szolgálnak majd (remélem, nem csak nekem). A legutóbbi időkből pedig néhány egzisztencialista regényt, illetve kisebb írást olvastam; szerzőik *Camus* és *Sartre*. Úgy tapasztaltam, hogy ezek azok az alkotók és problémák, akikre, illetve amelyekre leghevesebben reagálunk közös tanulmányaink folyamán, és amelyek elvéve egymás közötti beszélgetéseinkben is megjelennek. Ez valószínűleg az időbeli közelség miatt van, hiszen ezek a mai világban gyökerező, nekünk is testközelbe kerülő problémák.

Érdekes, hogy a nagy klasszikus magyar prózairók (*Jókai, Kemény, Móricz* vagy *Mikszáth*) regényei közül elvéve olvastam csak egyet-egyét. Így például Jókainak mindössze két regényét. Ez csodálkozást vált ki szüleimből is, hiszen – ahogy mesélik – ők ezen nevelkedtek. A nagyszüleimnél ma is hiánytalan Jókai-sorozatok sorakoznak. Ezen műveknek

inkább filmfeldolgozását igyekszem megnézni, azt is elsősorban a történet megismerésének kedvéért.

Meg kell említenem még az irodalomtörténeti, illetve irodalomtudományi munkákat, amelyek főképp kismonográfiákat, tanulmányokat jelentenek. A leggyakrabban forgatott ilyen témájú könyveim *Szerb Antal* irodalomtörténetei, amelyeket rendszeresen használok, és amelyeket gyakran már csak a szórakozás kedvéért is előveszek.

Sajnos kevés idő marad a természettudományt népszerűsítő irodalomra. Csak néha jutok el a *Gyorsuló idő* vagy *Az én világom* sorozat egy-egy darabjához.

Több időt fordítok viszont az idegen nyelvű irodalomra. Németül rendszeresen olvasok. Nagy öröm volt számomra, mikor először tudtam immár eredetiben is élvezni gyermekkorom kedvelt indiánkönyveit. A rendszertelenül forgatott napilapok, illetve magazinok mellett döntően a Nyugaton éppen népszerű bestsellerek kerülnek terítékre. Előfordul, hogy egy-egy magyar fordításban már megismert novellát, ritkábban regényt elolvasok németül is.

A következetes és szisztematikus olvasás feltételezi a könyvtári tagságot. Ennek ellenére nem vagyok tagja egyetlen nyilvános könyvtárnak sem. Az otthon fel nem lelhető műveket a mintegy 13 ezer kötetes iskolai könyvtárból, illetve kölcsönkérés útján szerezem be. Sok segítséget kapok ebben tanáraitól, illetve azon osztálytársaimtól, akik – könyvtárgagok lévén – a nehezebben elérhető műveket is ki tudják kölcsönözni.

Nagyjából ezek azok a főbb témakörök, illetve szerzők, amelyek és akik kitöltik az olvasásra fordított, naponta másfél-két órányi időmet.

Tercsák Tamás

Olvastam,

hogy a Miskolci Városi Könyvtár József Attila fiókkönyvtára beázik. Ebben nem lenne semmi újdonság, hiszen erről lapunk legutóbbi számában is hírt adtunk. A friss fejlemény, hogy legutóbb a városi tanács ülésén egy tanácsstag is szót ejtett a 9–10 év óta tartó áldatlan állapotokról.

Idézek a miskolci *Déli Hírlap* május 12-i

számának (kiss) szignójú cikkéből: „A felszólaló tanácsstag azt tette szavá, hogy miért nem juttat a milliókból a József Attila Könyvtárnak is? Mielőtt idéznék az illetékes választát, érdemes meghallgatni, mit mondanak az esetet jól ismerő szakemberek. *Gergely László*, a városi tanács műszaki ellátó szervezetének vezetője: – Az idén télen, felülről, a tetőnél ázott be a